БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

# Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 221 (8746)
СЕНТЯБРИИН 18
ЧЕТВЕРГ
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

# КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ

## Тоог дээрэхи хүдэлмэриие үдэр һүнигүй эмхидхэхэ

Таряа хуряалга республи-
...ын олонхи аймагуудта дүү-
...нэжэ, колхоз, совхозуудай
...ог дээрэ элдэб зүйлэй ороо-
... ехээр суглараад байна.
...ашадаа бүри ехэ болохо.
...эл энээхэн үедэ тоог дээрэ-
... хүдэлмэриие зүбөөр эмхид-
..., тэрэниие үдэр һүнигүй
...улха шухала.

Орооһо тарян гээшэ колхо-
...удай ниитын олзо, арад зо-
...ймнай, Эхэ оронойманай үнэ-
... баялигыень гээшэ. Тиимэһээ
...рэниие зааханшье гутаан-
...ийгөөр, гээлтэ хоролтодо
...рулангүй сэбэрлэжэ, хатаа-
...а абаха хэрэг колхоз, совхо-
...удай нангин зорилго мүн.

Энээниие һайса ойлгоһон
...элбэрилэгшэд һаяын жэл-
...үдтэ тарянай тоогуудые ни-
...эд үргэдхэһэн, шэнээр бари-
..., шалыень цементээр ху-
...һан, тэндэхи хүдэлмэриие
... болохоор оньһожоруулһан,
...аар, складуудые олоор бү-
...һэн байха юм. Энэ талаар
...хэнэй, Бичурын, Кударын,
...ын болон бусад аймагуу-
...й колхозууд ехэхэн оролдол-
... хэшээл гаргаһан байна.
...шээнь, Түнхэнэй аймагай
...хозууд бүхыдөө зохид һай-
...р түхеэрһэн тоогуудтай бо-
...жо шадаа. Эндэхи «Сиби-
...», XVII партсъездын, Ста-
...най нэрэмжэтэ болон бусад
...хозууд хушалтатай, це-
...нт шалатай, механизиро-
...нэ тоогуудые томо бри-
...а бүхэндөө бариһан бай-
.... Тэндэхи хүдэлмэри ху-
... бороодошье, һүниишье
...ла һаатадаггүй. Тоог дээрэ-
... ажал ехэтэй бүхы хүдэлмэ-
... электрын хүсөөр хэгдэдэг
...онхой. Тэрэнэй ашаар ай-
...гай колхозууд агаарай ула-
...ай хэды муу байгаашье
..., гүрэндэ таряа худалдаха
...эбөө амжалтатайгаар дүүр-
...э байнхай.

Гэтэр энэ шухала хэрэгтэ
...арал табидаггүй баримта-
...уд али олон үзэгдэнэ. Энэ
...эдэ Курумканай аймагта
...оһо тарянай баян ургаса
...аа. Илангаяа Калининай,
...линай, Карл Марксын нэ-
...мжэтэ колхозуудта тарил-
...н гектар бүриһөө 15—16
...нтнер шэниисэ хуряагдана.
...э колхозуудта хуряалгын
...адлажа байбашье, тоог
...эрэхи хүдэлмэриин мууса
...мидхэгдэһэн дээрэһээ тэндэ
...а ехэ тарян сугларшоод,
...аха, гутаха туйлдаа хү-
...д байна. Сталинай нэрэм-
...тэ колхозой тоог дээрэ ар-
...ад мянган центнер сэбэрлэг-
...эгүй тарян хэбтэнэ. Тоо-
...уд дээрэ эды ехэ тарянай
...гларшоод байхада колхо-
...й хүтэлбэрилэгшэд, түрүү-
...эгшэ нүхэр Шанюшкин ямар-
...е бодото хэмжээ абаагүй
...һаниинь гэмшэлтэй. Яда-
...н сагта тоог дээрэхи хүдэл-
...эри хоёр халаанда, һүниин
...ста ябуулагданагүй. Айма-
...й колхоз бүридэ электрын
...тэнэй биишье һаа, тоог дээ-
...ь һүниндөө харанхы, тэндэ-
... хүдэлмэри оройдоошье онь-
һожоруулагдаагүй байһаар. Гэхэтэй хамта эдэ колхозуудта хушалтатай, цемент шалатай һайн тоогууд байхагүй. Тиимэһээ орооһо тарян талада, газар дээрэ, бороо хурада орожо хэбтэнэ. Шэнэ тоогуудые яаралтайгаар бариха, цемент шала хэхэ, тэндэхи хүдэлмэриие оньһожоруулха тушаа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд юушье хэнэгүй.

Тиихэдэ зохид һайнаар түхеэрэгдэһэн тоогуудтай байгаад, тэндэхи хүдэлмэриие мууса эмхидхэһэн дээрэһээ орооһо тарягаа гутаажа байһан баримтануудшье дайралдана. Иволгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правлениһээ хэдэн алхам газарта хушалтатай һайн тоог бии юм. Теэд эндэ 600—700 центнер үрэһэнэй хара таряае сэбэрлэн, хатаангүйгөөр миин газар дээрэ обоолжорхиһониинь дороһоо 70—80 сантиметр ургашаһан, обоохойнуудынь бүхыдөө халажа, буриташаһан байба. Энэ үедэ тоог дээрэ хүдэлхэ колхознигуудынь бууса шадарайнгаа үбһэ сабшажа байха юм. Тоог дээрэ хүдэлжэ байһан студентнэрэй ажалые зүбөөр эмхидхээгүй, колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, нэн түрүүн түрүүлэгшэ нүхэр Архинчеевэй хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээ иимэ гэмтэ хэрэг гараһан байна. Тиин энэ колхоздо орооһо тарянай ургаса муу, үрэһэниинше хүсэд хүрэхэгүй байна бшуу.

Баһал иимэрхүү баримтанууд Хэжэнгын, Яруунын аймагуудташье ушарна.

Иимэ бузар, ниитын ажахыда харша, гүрэн түрын урда гэмтэ ябадал гаргажа байһан баримтануудые тэсэхын аргагүй. Аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, тэрэшэлэн прокуратурын болон захиргаанай бусад органууд орооһо тарянай гутаха ябадалтай эрид тэмсэхэ, зэмэтэ нюурнуудта шанга хэмжээ абаха уялгатай.

Олон зоной оролдожо, хүсэ зөөри ехээр гаргашалжа ургуулһан тарян зааханшье гутаагдангүй абтаха ёһотой. Илангаяа шииг ехэтэй үрэһэнэй таряае гутаангүйгөөр абахын тула ехэхэн оролдолго гаргаха, тоог дээрэхи хүдэлмэриие үдэр һүнигүй эмхидхэхэ шухала. Орооһо тарянай баян ургаса гараһан Курумканай, Баргажанай, Кабанскын болон бусад аймагуудай колхозууд тарянайнгаа тоогуудые үргэдхэхэ, тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулха, таряа сэбэрлэдэг, хатаадаг машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тула яаралтай хэмжээ абаха уялгатай.

Тоог дээрэхи хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, эдэ үдэрнүүдтэ гүрэндэ таряа худалдаха, үрэһэ хааха түсэбөө сүм дүүргэжэ, түрэл партиингаа XXI съездые ажалай амжалтаар угтая.

## Наука, техникын талаар Ленинскэ шан олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Комитедтэ

...ука, техникын талаар Ленин-
...ан олгохо комитет 1959 ондо
...скэ шан олгогдохо хүдэлмэри-
...е абажа байна. Иимэ зохёол-
... 1958 оной ноябриин 15 хүрэ-
...бтаха юм.

...ы зууршалганууд энэ болзор-
...ожомдожо ороо һаа, 1960 он-
...енинскэ шан олгохын тулада
...алан эльгээгдэһэн материал-
...ай хамта, удаадахи сесси дээ-
...ража үзэгдэхэ болоно.

Ленинскэ шан олгохо тухай дурадхалнууд, зууршалагдаһан зохёолнууд болон тэдэнэй авторнууд тухай һайшаалнууд, тэрэшэлэн материалнуудые бэлэдхэжэ эльгээлгэтэй холбоотой бүхы асуудалнуудые наука, техникын талаар Ленинскэ шан олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедтэ г. Москва, И-51, Неглинная ул. Д. 29/14. гэһэн адресаар эльгээхэ хэрэгтэй.

## Хүдөө ажахын, мүн промышленна выставкэ нээгдэбэ

...аснодар, (ТАСС). Хизаарай
... ажахын, промышленна выс-
...эндэ нээгдэбэ. Тус выставкын
...оото павильонууд болон учас-
...д Кубаниин хүдөө ажахы бо-
... промышленностиин түргэнөөр
...жэ байһаниие харуулна. Энэ
...э Кубаниин колхозууд гектар
бүриһөө дунда зэргээр 25 центнер намарай шэниисэ хуряаһан байна. Һү абалгаар Краснодарска хизаар США-гэй хүдөө ажахын түрүү штат Айовые ахижа гаранхай. Нёдондо кубаниинхид хүдөө ажахын эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 250 центнер һү һаагаа.

## ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

### Шэнэ газарай мёд

АКТЮБИНСК, (ТАСС). Ашаглагдажа байгаа шэнэ газар дээрэ садууд болон огородуудай хэмжээ жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Эндэ түрүүшынхеэ зүгы тэжээгдэдэг болоо. Яйсанска совхоз жара шахуу бүлэ зүгытэй болонхой. Совхозой зүгышэд зүгын бүлэ бүриһөө хахад пүүд шахуу мёд абаба.

Нютаг урилан зөөжэ ерэһэн И. Савицкий энэ жэлэй хабар Мартукска районой Калининай нэрэмжэтэ колхоздо Винницэһээ гурбан бүлэ зүгы асарһан байна. Зүгынүүд шэнэ газарта һайнаар нютагжаад, мёд ехээр үгэжэ захалба. Савицкий 100 шахуу килограмм мёд абаад байна, үшөө тэды шэнээниие абахаар хүлеэнэ. Урдань зүгы тэжээдэггүй байһан энэ колхозой гэшүүд зүгын ажал эрхилхэ гэжэ шиидэбэ. Областиин олон колхозууд, совхозууд зүгы тэжээжэ эхилээ.

### «Тайга» гэжэ кукуруза

ЧИТА, (ТАСС). Кыринскэ районой «Путь Ильича» колхозойхид кукурузын участогуудай нэгые «Тайга» гэжэ нэрлэнэ. Тэрэ участогай кукурузые харахада нээрээһээ ногоон тайгын үргэлжэлэл шэнгеэр харагдана. Тайгаһаа юугээрээ илгарнаб гэхэдэ, кукурузын забһарай хэмжүүрнь хайша хайшаа адли юм. Энэ кукуруза дотор ороһон моритой хүн харагданагүй.

Забайкалиин бусадшье колхозуудта кукурузын элбэг ехэ ургаса туйлагдаа. Хүдөө ажахын артельнүүд болон совхозуудай олон звенонууд ехэ талмай дээрэһээ гектар бүриин 500—600 центнер эшэ набшаһа абаһан байна. Бүхы дээрээ область дотор 30 гара мянган гектар кукуруза таригдаһан байгаа. 500 мянга гаран тонно силос дарагдахаар хараалагдана. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёрһоо үлүү дахин ехэ болоно.

### 1959 оной моделеэр бүтээгдэһэн „Волга"

ГОРЬКИЙ, (ТАСС). Горьковско автомобильна заводто «Волга» гэжэ автомобиль 1959 оной моделеэр үйлэдбэрилэгдэхээр бэлэн болгогдобо. Энэ машинын жолоошо болон пассажирнуудта таарамжатай хэдэ хэдэн шэнэ юумэнүүд нэмээгдэһэн байна. Машинада камергүй шинэнүүд табигданхай.

### Бүд нэхэгшэд алтан медальда хүртэбэ

ЛЬВОВ, (ТАСС). Үхибүүдэй хубсаһа оёхо эрхим шанартай бүд нэхэдэг байһанайнгаа түлөө эндэхи бүд нэхэлгын 1-дэхи фабрикын коллектив Брюссельдэ нээгдэһэн бүхэдэлхэйн выставкын алтан медальда хүртэбэ.



Ангар Ринчинович Гармаевай хүтэлбэридэг тракторно-тарян ажалай бригада үндэр баян ургаса хуряажа байна. Эндэ гектарһаа дунда зэргээр 15 центнер шэниисэ хуряагдана. **Зураг дээрэ:** Баргажанай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой бригадир А. Р. Гармаев амяарлан хадагдаһан тарянай хатаһаниие шалгажа байна.

**З. Веснинагай фото.**

## *Ажалай шэнэ дэбжэлтэ*

Орой үдэшэлэн Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой клуб соо баярай митинг боложо, хүн зон олооро сугларaa. КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые артелиин гэшүүд һайшаан дэмжэбэ.

Эгээн түрүүн үгэ абаһан колхозой № 1 бодо малай фермын мал адуулагша нүхэр И. Б. Рампилов иигэжэ мэдүүлбэ:

—Бидэ, колхознигууд, партиин һаяхан болоһон Пленумэй тогтоолые баяртайгаар угтанабди. Партиин анхаралда харюу болгон, харадаг үнеэдэйнгээ ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхын түлөө оролдоё.

Һүүлээрнь һаалишан Д. Н. Цынгунова үгэ абана. Партиин XXI съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ тухайгаа тэрэ мэдүүлбэ. Съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсожо, харадаг үнеэдээ һайн хүсэ шадалтайгаар үбэлжүүлхэ, мүн даажа байһан үнеэн бүриһөө сентябрьда 200 гаран литр һү һааха уялга абаа.

— Би мал ажал дээрэ 25 жэл хүдэлжэ байнаб. Энэ үе соо манай ороной хүдөө ажахы эрид һайжараа. КПСС-эй XXI съезд зарлаха тухай мэдээсэл баяраар угтанаб,— гэжэ һаалишан Н. Лузанова хэлээ.

**Ж. Гунчитов.**

### Республикын колхоз, совхозуудта орооһо тарянай, хартаабхын ургаса хуряалга болон үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ тухай

*1958 оной сентябриин 15-най мэдээн*

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

| Аймаг | Таряа хадалга, хуряалга | Хартаабхын ургаса хуряалга | Үбһэ сабшалга, хуряалга | Силос даралга | Огородой эдеэ хуряалга |
|---|---|---|---|---|---|
| Баунтын | 106,7 | 100,0 | 92,9 | 9,3 | — |
| Кударын | 97,0 | 33,4 | 91,0 | 62,1 | 19,4 |
| Мухаршэбэрэй | 94,2 | 33,8 | 85,4 | 23,9 | 37,5 |
| Бичурын | 93,9 | 46,3 | 90,6 | 38,2 | 55,3 |
| Хэжэнгын | 93,3 | 28,5 | 91,2 | 19,8 | 21,0 |
| Иволгын | 86,8 | 24,3 | 92,9 | 19,9 | 41,2 |
| Зэдын | 85,1 | — | 78,7 | 20,6 | — |
| Кяхтын | 85,0 | 48,4 | 99,6 | 30,1 | 31,8 |
| Сэлэнгын | 83,6 | 2,7 | 95,7 | 17,5 | 24,6 |
| Тарбагатайн | 83,0 | 44,4 | 100,8 | 13,9 | 28,8 |
| Прибайкальска | 80,1 | 28,4 | 99,0 | 29,4 | 19,7 |
| Баргажанай | 76,0 | 31,4 | 102,2 | 54,3 | 13,3 |
| Ториин | 75,9 | 8,7 | 99,8 | 37,3 | 40,0 |
| Хориин | 75,4 | 35,7 | 61,0 | 3,5 | 4,8 |
| Заиграйн | 73,9 | 19,0 | 86,1 | 11,8 | 40,1 |
| Байкало-Кударын | 73,6 | 26,1 | 110,5 | 34,7 | 29,3 |
| Закаменай | 71,0 | 23,4 | 104,9 | 50,4 | 17,5 |
| Яруунын | 66,6 | 67,4 | 37,0 | 51,3 | 14,6 |
| Кабанскын | 63,8 | 21,9 | 76,8 | 37,5 | 29,8 |
| Курумканай | 63,8 | 33,9 | 79,6 | 31,3 | 39,1 |
| Түнхэнэй | 47,9 | 19,8 | 74,8 | 49,9 | 22,3 |
| СОВХОЗУУД: | | | | | |
| Яруунын | 97,2 | 78,0 | 60,7 | 34,0 | 9,1 |
| «Эрдэм» | 97,0 | 44,7 | 86,5 | 12,8 | — |
| Бичурын | 94,6 | 21,7 | 94,1 | 22,7 | 40,0 |
| Сэлэнгын | 92,6 | — | 102,1 | 18,2 | — |
| Кяхтын | 91,6 | 12,0 | 88,5 | 54,3 | 14,3 |
| Борьёогой | 84,5 | 2,2 | 124,7 | 34,8 | 33,3 |
| Хориин | 60,8 | 25,4 | 106,5 | 16,4 | 20,0 |

## Хүрьбын модошодой харюу

Хүрьбын леспромхозой модошод КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэриие урма баяртайгаар угтаба.

Модо бэлэдхэлэй Тээгдын пунктын хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй тус Пленумэй тогтоолдо зорюулһан митинг һаяхан болобо.

Леспромхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Рябов партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэри тухай мэдээсэл хээ.

— Манай түрэл парти, правительство Эхэ ороноо хүгжөөн һалбаруулжа, арад зонойнгоо байра байдал улам баян дэлгэр болгохо тухайда саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг. Ээлжээтэбэшэ XXI съездые зарлаха тухай тус Пленумэй шиидхэбэри бидэ, модошодые, ажалай шэнэ амжалтада урмашуулан зоригжуулна, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Гаражай слесарь Валерий Завялов удаалуулан үгэ абаба.

— Бидэ, модошод, түрэл партиингаа халуун анхарал оролдолгые бодото дээрэнь үзэжэ, хаража байдагбди. Партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлагдажа, тэндэ 1959—65 онуудта арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Энэ шиидхэбэриие һайшаан дэмжээд, би даабаряа 150 процентһээ доошо бэшэ, шанартайгаар дүүргэхэ уялга абанаб, — гэжэ нүхэр Завялов мэдүүлбэ.

Мүн электрохюрөөшэн Георгий Гончаров Пленумэй шиидхэбэриие ехэтэ һайшаагаад, съездын хүндэлэлдэ халаанайнгаа даабариие 160 процент дүүргэхэб гэжэ хэлэбэ. Тиигээд сугтаа хүдэлдэг электрохюрөөшэн нүхэр Кузнецовые мүрысөөндэ уряа.

Энэ жэл түсэбһөө гадуур 4 мянган кубометр модо гүрэндэ үгэхэ гэжэ эндэхид бүгэдээрэн шиидээ. Тиигээд митингдэ хабаадагшад леспромхозойнгоо модо бэлэдхэлэй Хасууртайн, Ойбонтын пунктнуудай модошодые социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

**Д. Дашиев.**

## Хонишоноор 25 жэлдэ хүдэлнэ

Гааргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо (Курумкан) Шалсама Цыреновна Цыренова хонишоноор 25 жэл таһалгаряагүй ажаллажа ябана.

Иимэ үни удаан ажаллахадаа нүхэр Цыренова даабаряа ходо дүүргэжэ, колхозой правлениин, партийна эхин организациин һайшаалда оло дахин хүртөө. Тэрэ өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэдэг юм. Тиигэжэ 10 гаран залуу хонишодые һургажа гаргаһан байна.

Хонидые хэнзэлүүлжэ, хурьгадые олоор абаха тухай Хориин улаан одонойхидой уряае нүхэр Цыренова һайшаан дэмжээд, 100 хонин бүриһөө 150 хурьга түлжүүлхэ уялга абаа һэн. Мүнөө энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

**А. Дугарон.**

# Механизированнэ тоог дээрэ

«Ургаса хуряалгын үедэ үдэр, час бүхэн үнэтэй. Сагаа арьбалагты!» гэһэн уряа лозунг колхозой центрын баруун захада шэнээр түхеэрэгдэһэн тоогой хаалга дээрэ аржын харагдана. Эндэ үдэршье, һүнишье элдэб машинын таршаганаан, автомашинануудай гүйлдөөн замханагүй.

Тоогой үүдэндэ бишыхан гэр табяатай, тэндэ һахюулшан һуудаг. Тэрэниие үнгэрөөд тоог дээрэ ороходо, миил 5—6 хүнэй хүдэлжэ байхань харагдаха. Теэд энээниие гайхаһанай гү, али «хүнүүдтнай хаана юм?» гэжэ ганирһанайшье хэрэггүй. Энэмнай Түнхэнэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой механизированнэ тоог гээшэ.

Харшын хойто захаар үрэһэ хүрэнгэ хадагалдаг амбаарнууд жэрылдэнэ. Урда захаарнь хушалтатай, ута гэгшын сарай харагдана. Тэрэнэй нэгэ талань бүтүүлэгдэһэн, нүгөөдүүлынь цемент, шулуугаар хэгдэһэн метр шахуу үндэр хашалтатай. Шалань мүн лэ цементлэгдэнхэй. Энэ сарай доро таряа сэбэрлэжэшье, тэрэниие саг зуура хадагалжашье болохо байна.

Харшын тэг дунда хайша хайшаа гушаад метр утатай, хэлхыдээ цементлэгдэһэн шалатай, «П» үзэг шэнгеэр матаруулжа хушагдаһан сарай бии. Тэрэнь хажуу талаараа мүн лэ шулуун цемент хоёроор хэгдэһэн хашалтатай. Эндэ «ВИСХОМ» сушилка, таряа ашадаг хоёр машина, зернопульт, таряа сэбэрлэдэг машинанууд тодхоотой. Гол сарайһаа хажуу тээшээ һалаһан хушалтануудынь набтараар, дээрээ цементээр шала хэгдэһэн хадаа таряа гаргажа, наранда хатааха аргатай.

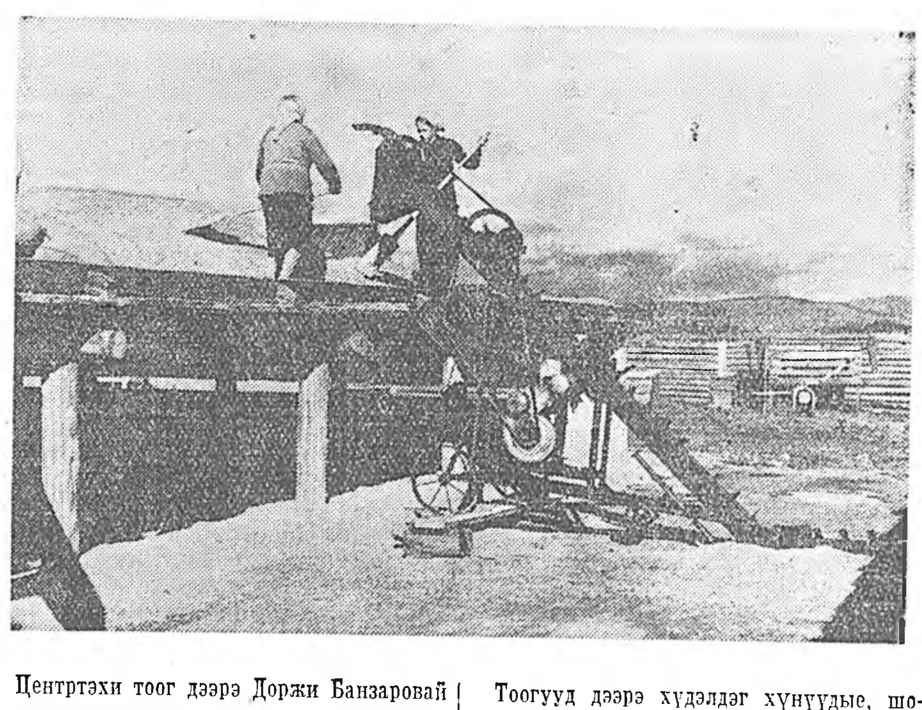
Комбайнһаа асарагдаһан автомашинатай тарян дээгүүрээ дэрбэгэрээр, доогуураа хобигороор хэгдэһэн ехэ гэгшын хайрсаг соо адхагдана. Үгышье һаа хажуу тээхэнэнь һалаатажа гараһан сарай доро буулгагдана. Тэрэ хайрсагай оёорһоонь гараһан соргоор тарян гоожожо, зернопульт худар ороно. Зернопультаар сэбэрлэгдэһэн шиигтэй тарян сушилка руу хэгдэнэ. Сушилкаһаа гараһан тарян зүндөө таряа илгадаг машинада ороод, һүүлээрнь бахынада хадаатай жомбогор хайрсаг руу гоожоно. Тэндэһээнь хүнүүд таряае мэшээг соо юулэжэ абана.

— Хоёр хүнэй хэжэ байһан хүдэлмэриие оньһожоруулжа, тэдэниие мүнөөдэр ондоо ажалда ябуулаабди,—гэжэ тоогые даагша Виктор Иванович Блохин «ВИСХОМ» сушилкые хүдэлгэдэг Цыбик Лобсонович Дырбеев хоёр баяртайгаар хөөрэнэ.

Эдэнэй баярлаханшье буруу бэшэ. Хуряалгын халуун хаһада хоёр хүдэлмэришэниие сулөөлжэ үгэхэ гээшэ ехэ хэрэг ха юм. Энэ тоог дээрэ нёдондо 20 хүн хүдэлжэ байһан аад, мүнөө нэгэн доро миил 5—6 хүн хүдэлнэ. Һүниин халаанда мүн лэ эды хүнүүд хүдэлдэг байна. Тоог дээрэхи хүдэлмэриин бүхыдөө оньһожоруулагдаһанай ашаар комбайнуудһаа орооһо тарян тэрэ дороо сэбэрлэгдэнэ.

—Августын 28-һаа хойшо, 13 үдэрэй туршада мянга гаран центнер таряа 2—3 дахин хатаажа, гүрэндэ тушаагаабди,— гэжэ «ВИСХОМ» сушилкые хүдэлгэгшэ нүхэр Дырбеев мэдүүлбэ.

Энэ колхозой 3-дахи комплексно бригадын Хужар гэжэ газарта мүн лэ зохидоор түхеэрэгдэһэн, цемент шалатай тоог бии. Эндэнь баһал механизированнэ сушилка, зернопульт, таряа ашадаг түхеэрэлгэ хүдэлжэ байдаг. Энэ тоог дээрэһээ хэдэн зуун центнер тарян гүрэндэ тушаагдаа.



Центртэхи тоог дээрэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ институдай физико-математикын факультедэй 1-дэхи курсын студентнэр Б. Бадмаев, Г. Никифоров оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, колхознигуудай магтаалда хүртэнэ.

Үдэр бүри шахуу хура бороо орожо, тоогууд дээрэ шииг ехэтэй тарянай буулгагдажа байбашье, хүдэлмэриин оньһожоруулагдаһанай ашаар орооһо тарян түргэнөөр сэбэрлэгдэжэ, хатаагдажа, гүрэндэ тушаагдана, үрэһэндэ хаагдана. Энэ колхоз гүрэндэ 2900 центнер таряа худалдаха гэһэн түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө.

Тоогууд дээрэ хүдэлдэг хүнүүдые, шофёрнуудые, таряа зөөгшэдые халуун эдеэгээр хангажа байхын тулада тэндэ поварнууд үдэр, һүнигүй хүдэлнэ.

Механизированнэ тоогуудые түхеэрхэ, тэндэхи ажалые оньһожоруулха талаар колхозой түрүүлэгшэ, гуша мянгатан Цанжа Даншиевич Бельгаев ехэхэн оролдолго гаргаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түнхэнэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой механизированнэ тоог.

**Б. Гылыков**, манай тусхай корр.

## ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

# *Коммунистнуудые мал ажал дээрэ табиһанай ашаар*

Манай колхозой ажахын гол һалбаринь мал ажал болоно. Гэбэшье адуу малаймнай ашаг шэмэнь мүнөө болотор үшөөл бага байһаар. Илангаяа һү һаалгаар аймаг соогоо гээгдэнги байнабди. Мүн мяха, нооһо абалга түрүү колхозуудайхиһаа холо бага байна. Энэ юунһээ болооб гэхэдэ, партийна организацимнай мал ажал үшөө тодорхойгоор хүтэлбэрилжэ шадаагүй байба. Адууһа малдаа элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ асуудал тон муугаар шиидхэгдэдэг, мал ажалые һайн кадрнуудаар хангадаггүй байгаа. Үбэлжэлгын үедэ малнай оройдоо 30—40 процент тэжээлээр хангагдадаг байһан юм.

Эдэ алдуу, дутуунуудые эрид шангаар шүүмжэлэн, манай партийна организациин коммунистнууд мал ажалаа түргэн хүгжөөхын тула бүхы арга боломжонуудаа элирүүлһэн байна.

Партийна организацимнай тэжээл бэлдхэхэ асуудалда хабар эртэнһээ эхилжэ анхаралаа хандуулһан юм. Колхознигууднай үбгэн залуугүй бултадаа хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадаһан, тэдэнэй ажалые коммунистнууд болон комсомолшууд толгойлһон байна. Жэшээлхэдэ, коммунистнууд С. Молонов, Б. Ринчино гэгшэдэй даадаг звенонууд тэжээл бэлэдхэлгын эхилхэһээ хойшо үбһэшэдэй дундахи социалистическэ мүрысөө үүсхэжэ бусадта ажалай жэшээ харуулна.

Тэжээл бэлэдхэлгые партийна организациин хүтэлбэрилһэнэй ашаар адууһа малнай тэжээлээр бүрин хангагдаа гэжэ хэлэхэдэ болохо. Хэрбээ нёдондоной үбэлжэлгын эхилхэдэ оройдоо 11 мянган центнер үбһэтэй, 550 тонно силостэй, 7—8 мянган центнер һолоомотой байбал, мүнөө сентябриин 10-най мэдээгээр 24 мянган центнер үбһэ, 1800 тонно силос, 10 мянган центнер зелёнко, 14 шахуу мянган центнер һолоомо бэлдэнхэйбди. Тиихэдэ ороохо тарианай элдэб үлэгдэл нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ. Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр.

Ниитынгээ малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаад байхадаа, тэдэнээ һайн байратай болгохо асуудал гараа. Мүнөө колхозоймнай барилгын бригада (бригадирнь коммунист О. М. Раднаев) үбэлжэлгын бэлэдхэлдэ хам ороод, малай байра, малшадай һууха гэрнүүдые барижа, һэльбэн заһабарилжа байнхай. Эдэнэр Хүнтэйн талада малшадай байха 3 гэр бариад, Сордо, Сэмо гэжэ нютагуудта баһа тиимэ 3 гэр барижа байна. Тарая, үбһэ хуряалгын дүүрэхэтэй хамта үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ колхознигууд болон механизаторнууд олоор хабаадалсаха юм.

Урдань эбэртэ малнай 2 фермэ боложо хубаардаг байгаа. Үнгэрэгшэ хабар тиимэ бага фермэнүүдые томодхожо, фермэ, гүүртэнүүдые даагшанар болгожо коммунистнууд, комсомолшууд, түрүү колхознигуудые томилоо һэмди. Тэрэшэлэн хонинной, адуунай, гахайн болон шубуунай фермэнүүдтэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдэй орондо дүй дүршэлтэй, оролдосотой хүнүүдые табяабди. Коммунистнууд С. Молонов гүүртые даагшаар, Б. Ринчино—гахайн болон шубуунай фермэнүүдые даагшаар, Н. Ринчинова—ахалагша хонишоноор, Ц. Ухинов — мал адуулагшаар эльгээгдээ. Энээнһээ хойшо 31 коммунистын 20-ниинь, 56 комсомолшуулай 35-ниинь мал ажал дээрэ хүдэлмэрилдэг болоо. Тэдэнэй олонхинь мал ажалай эгээн харюусалгатай газарнуудта — һаалишанаар, хонишоноор, гүүртэ болон отарые даагшаар ажаллана.

Тэрэшэлэн мал ажалдаа хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые табиха асуудал шиидхээбди. Манай гүйлтые хангажа, Баргажанай аймагай хүдөө ажахын инспекци дээдэ ба дунда һургуулитай хоёр зоотехник, нэгэ ветфельдшерые колхоздомнай эльгээгээ.

Саашадаа малшадай байра байдал һайжаруулха, культурна эрилтыень һайнаар хангаха асуудалда онсо анхарал хандуулнабди. Холын гүүртэ, отарануудта ажаллажа байдаг малшадай гэрнүүдые шэнээр бариха, һэльбэн заһабарилха хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа. Үбэлжэлгын эхилтэр 6 бани, 1 культбаза, 2 улаан булан баригдаха юм.

Игэжэ партийна организацимнай мал ажалаа гээгдэлһээнь түргэн гаргаха хэмжээ абажа байна.

**В. Цыренов,** Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

## Пропагандистнарай семинар эхилбэ

Республикымнай аймагууд, городуудай партийна болон комсомолой пропагандистнарай 10 хоногой семинар КПСС-эй Бурядай обкомдо эхилбэ. Энэ семинарта хамтадаа 450-яад пропагандистнар хабаадана. Түрүүшын (сентябриин 16-най) үлэр семинарайхидта зорюулан, «Ленинэй түсэбэй ёһоор СССР-тэ социализм болон коммунизм байгуулжа байгаа КПСС-эй дүй дүршэлые арадай демократиин оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэдэй партинууд өөһэдынгөө оронуудта хайшан гээд хэрэглэнэб», «Мүнөө үеын ревизионизмда эсэргүү тэмсэл — коммунистическэ болон хүдэлмэришэдэй партинуудай гол зорилго болоно» гэһэн лекцинүүдые КПСС-эй обкомой лекторнүүд нүхэд Заикина, Баймин гэгшэд уншаа.

Семинар дээрэ КПСС-эй түүхын, марксистско-ленинскэ философиин, политическэ экономиин зарим асуудалнууд тухай лекцинүүд уншагдаха юм. Мүн КПСС-эй түүхэ, экономическа эрдэм шудалха кружогуудай һурагшадта хайшан гэжэ хөөрэлдөө хэхэ тухай методикын заабари үгтэхэ байна. Семинарта хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гэй һүүлэй үеын шиидхэбэринүүдээр ямар хэшээлнүүдые үнгэргэхэ тухайдаа мэдэжэ абаха юм.

«Манай республикын ажахы болон соёл культурын байгуулалтаар ямар зорилгонуудай табигдаһан тухай», «Мүнөөнэй уласхоорондын байдал», «Экономическа гол зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ совет арадай туйлаһан амжалта» гэхэ мэтэ лекцинүүд семинарай түгэсхэлдэ уншагдаха байна.

**Д. Шагдуров.**

## Эрдэмтын мүнхэ дурасхаалда

СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин Бурядай комплексно научно-шэнжэлэлгын институт элитэ эрдэмтэ-этнограф, суута түүхэшэ, арадай багша Михаил Николаевич Хангаловай түрэһэнһөө хойшо 100 жэл гүйсэһэнэй дашарамда сентябриин 16-да научна сесси үнгэргэбэ.

Тус сесси дээрэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыремпилоной эхилэлгын үгэ хэлэһэнэй удаа, М. Н. Хангаловай ажабайдал, ажал ябуулга тухай хэдэн элидхэл эрдэмтэд хэбэ.

Удаань эрдэмтын басаган С. М. Хангалова, пенсионер-багша А. А. Убугунов, СССР-эй Наукануудай Академиин Зүүн Сибириин отделениин Географическа Бүлгэмэй эрдэмтэ бэшээшэ П. П. Хороших болон бусад М. Н. Хангаловтай хамта хүдэлһэнөө, танил нүхэд байһанаа, тэрээндэ ном заалгаһанаа дурдан, суглараагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. В. Желтый гэгшын Хизаар ороноо шэнжэлхэ республиканска музейдэ М. Н. Хангаловай нэрэ олгохо, эрдэмтын мүнхэ дурасхаалда памятник Улан-Үдэдэ бодхоохо тухай уншахадань, суглараагшад нэрьемэ шангаар альгаа ташалдаба.

Научна сессиин һүүлээр ехэ концерт болоо.

**М. Батын.**

### *Колхоздо туһална*

Аймагай хэлхээ холбооной организациһаа «Улаан малшан» колхоздо (Аха) 8 хүнтэй бригада ерээд, үбһэ тэжээл бэлдэхэдэнь туһаласажа байна. Энэ бригадые Фёдор Плахин хүтэлбэрилнэ. Мүнөө тэдэнэр 30-аад гектар сабшалан сабшаад, 430 центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряаба.

Тус бригадын гэшүүд Д-С. Цыбденов, Н. Истомин, Т. Будаев гэгшэд илангаяа һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө даабарине ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн аймагай худалдаа наймаанай, культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд «Коммунизм», Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ тэжээл бэлдэлсэнэ.

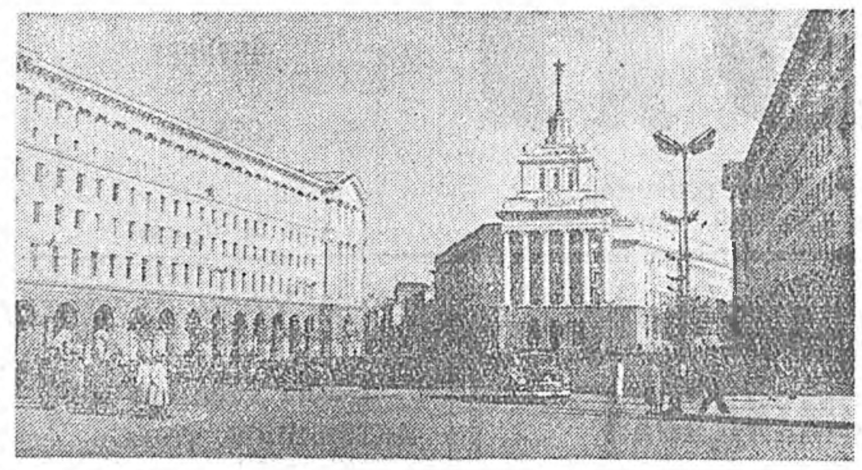
**А. Галсанов.**



**Москва.** Мосгоргүйсэдкомой автомобиль заһабарилдаг заводуудай управлениин «ВАРЗ» гэжэ московско завод шорой шохой сэбэрлэхэдэ хэрэглэгдэдэг, 500 килограмм хүрэтэр ашаа шэрэдэг машины һаяхан үйлэдбэриһөө гаргаба. **Зураг дээрэ:** иимэ машина харуулагдана.

**ТАСС-эй фотохронико.**

## *Арадай демократиин оронуудта*



**Болгариин Арадай Республика. Софи городой Ленинэй нэрэмжэтэ талмай.**

**ТАСС-эй фотохронико.**

### Шэнэ трансформатор

ПЕКИН. (ТАСС). Зүүн-Хойто Хитадай Шэньянска трансформаторна заводой хүдэлмэришэд ажалай нэгэ шэнэ амжалта һаяхан туйлаба. Эдэнэр 60000 киловольт-ампер хүсэтэй трансформатор болзорһоонь урид бүтээжэ гаргаба. Хитадта бүтээгдэһэн эгээн хүсэтэй энэ трансформатор Пекинэй теплоэлектростанцида хэрэглэгдэхэ байна.

Шэньянска трансформаторна завод Хитадай электромашина бүтээлгын томо предприятинуудай нэгэниинь болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ завод 40500 киловольт-ампер хүсэтэй трансформатор бүтээһэн байгаа.

Хараалагдаһан түсэбэйнгөө ёһоор Шэньянска трансформаторна завод энэ трансформаторые ерэхэ жэлдэ дүүргэхэ байгаа. Заводой хүдэлмэришэд ажалайнгаа энэ амжалтые октябриин нэгэндэ — КНР-эй бии болоһоор юһэн жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ бэлэг гэжэ тоолоно.

### Бүгэдэвенгерскэ хүдөө ажахын выставкэ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Эндэ һаяхан бүгэдэвенгерскэ хүдөө ажахын выставкэ нээгдэбэ. Энэ жэлэй выставкэ орон дотор ябуулагдажа байгаа кооперативуудай арбан жэлэй ойтой тудалдаба. Выставкэ дээрэ социалистическэ томо ажахынуудай, МТС-үүдэй туйлаһан амжалтанууд үргэнөөр харуулагдана. 458 госхозуудай, үйлэдбэриин хүдөө ажахын кооперативуудай, мүн үмсын ажахытанай туйлаһан амжалтанууд выставкын арба гаран павильонуудта харуулагдана. Мүн Венгриин хүдөө ажахын машина бүтээдэг заводууд 385 янза бүриин машинануудые выставкэдэ табяа.

Энэ жэлэй выставкые ахадүү социалистическэ оронуудай: Советскэ Союзай, Албаниин, Болгариин, Чехословакиин, Польшын, Румыниин, ГДР-эй, мүн баруун гүрэнүүдэй: Австриин, Франциин, Голландиин, Англиин, ФРГ-гэй түлөөлэгшэд ерэжэ харана, Венгриин ажалшадай туйлаһан амжалтатай танилсана.

Выставкэнь сентябриин 28 болотор үргэлжэлхэ юм.

### Киноискусствын агууехэ амжалта

ВАРШАВА, (ТАСС). «Номгон Дон» гэжэ уран һайханай Советскэ кинофильм Польшын ажалшадта ехэ амжалтатайгаар харуулагдажа байна. Ороной ажалшадай гуйлтын ёһоор энэ кинокартина Польшын олохон городуудта хоёрдохёо харуулагдана.

«Номгон Дон» гэжэ кинодо Польшын бүхы хэблэл ехэ сэгнэлтэ үгэһэн, һайнаар наадаһан артистнуудые магтаһан байна.

— «Номгон Дон»— киноискусствын хүдэлмэрилэгшэдэй агууехэ амжалта болоно,—гэжэ «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ.

Мүнөө Польша дотор фильмын гол геройнууд: П. Глебов, Э. Быстрицкая, мүн фильм табигша Сергей Герасимов болон бусад айлшалжа байнхай. Эдэнэрэй кино харагшадтай уулзахадань тон халуун, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрнэ.

### Малайнгаа тоо толгой олошоруулна

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румыниин социалистическэ хүдөө ажахын сектор мал ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина.

1958 оной нэгэдэхи хахадта ороной хүдөө ажахы эбэртэ бодо малые 19000 толгойгоор олошоруулаа. Тэдэнэй 7 мянганиинь һаамхай үнеэд юм. Тиихэдэ гахай үсхэбэрилгэ 60000 толгойгоор олошоруулагдаа гэхэ гү, али энэ жэлдэ хараалагдаһан түсэбынь үлүүлэн дүүргэгдээ.

Тэрэшэлэн хүдөө ажахын кооперативна секторэй гол һалбари болгшо хони үсхэбэрилгэ илангаяа һайнаар хүгжөөгдөө. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо байгша оной 6 һарын туршада хонидынь 280000 толгойгоор, шубуудынь хоёр дахин олошоруулагдаа.

# ГАЗАРАА НАМАР УҺАЛХАДА ТУҺАТАЙ

Манай республика дотор үбэлдөө хүйтэн, зундаа халуун болодог гээшэ. Бороо хурашье багаар ородог. Жэлэй туршада республикын ехэнхи хубида 250-һаа эхилээд, 350 миллиметр хүрэтэр, зарим газарта оройдоо 200 миллиметр хүрэтэр шииг нойтон ородог байна. Тиигээдшье бүхэли жэлэй туршада бороо хура ехэ тааруугүйгөөр, зарим үедэнь ехээр ородог, зарим сагта биратай ородоггүй. Май, июнь һарада, юрэнхыдэнь хаража үзэхэдэ, шииг нойтоной 20—25 процентнь, июль, августда —60 процентнь, октябрьһаа апрель хүрэтэр —15—20 процентнь ородог байна.

Хабартаа, зунай түрүүшын хахадта хуурай, шанга һалхин буужа, газарай хүрьһэн хатадаг, шииг нойтоор бага болодог. Тиигээдшье республикымнай ехэнхи газарайнь хүрьһэн шииг нойто багатай, уһа барисагүй гээшэ. Эдэ бүгэдэһөө шалтагаалан, май, июниин эхеэр газарай хүрьһэн ехээр хатажа, шииг нойтоёо гээжэ эхилдэг байха юм. Хабартаа, зунай эхеэр республика доторнай ган гасуур болодог дээрэһээ хүдөө ажахын ургамалнууд уһаар дуталдажа, ургасань горьтойгоор доошолдог. Тиимэһээ газар тариалан уһалха гээшэ ехэ удхашанартай болодог.

Онохойн туршалгын-мелиоративна станциин хэһэн туршалгануудые, түрүү колхозуудай дүй дүршэлые хаража үзэхэдэ, шииг нойто барихын тула газарые намаршье, хабаршье уһалхада болохо юм. Манай республикын колхоз, совхозуудта иимэ уһалалга хабар хэгдэдэг.

Шииг нойто газарай хүрьһэндэ бариха уһалалга апрелиин һүүлһээ майн түрүүшын хахад болотор хэгдэдэг. Иимэ уһалалга хээд байхада, газар шииг нойтооршье элбэг болодог. Тиигээдшье газарай хүрьһэнэй түргөөр гэдэхэ ябадалдань угаа туһатай.

Шииг нойто бариха хабарай уһалалга хээд байхада гектар бүриһөө 5—6 центнер ехэ ургаса абтадаг. Мүн сабшаланшье хабартаа уһалхада ногооной ургаса дээшэлдэг.

Шииг нойто барихын тула түрүүлэн намарай уһалалга хээд, удаань хабар уһалхада ургаса илангаяа дээшэлдэг. Энэ ушарта тариан элдэб буртаг үбһөөр бага, халтад гэхэдэ унахагүй, хүдэр бүхэ эшэтэй байдаг.

Шииг нойто газарай хүрьһэндэ бариха намарай уһалалга манай республикын эрхэ байдалда эртын хабарай уһалалгаһаа дутадаггүй гэжэ Онохойн туршалгын-мелиоративна станциин хүдэлмэри гэршэлнэ. Тус станцида шэниисэ хабар уһалаад байхадань, гектар бүриһөө 23,9 центнер, хадалан сабшалангай гектар бүриһөө —14,3 центнер ургаса абтаһан байха юм. Харин тэрэнээ намар уһалхадань, гектар бүриһөө 22,7 центнер шэниисэ, 13,4 центнер үбһэ ногоон абтаһан байгаа.

Хүрьһэндэ шииг нойто барижа абаха зорилготой намарай уһалалгын хэдышье һайн байгаа хадань, республикымнай колхоз, совхозууд энээндэ тон бага анхарал табидаг. Жэлһээ жэлдэ республика доторнай намарай уһалалгын түсэб арайхан гэжэ 15—20 процент дүүргэгдэдэг.

Хүдөө ажахын ургамалнуудые хуряажа дүүргэмсээрээл намарай уһалалга эхилхэ ёһотой. Тиихэдэ энэ шухала хүдэлмэрине октябриин 20-һоо хойшолуулангүй дүүргэхэ. Намарай уһалалга хээд, сагай хүйтэржэ, уһанай хүрэхэдэнь һубаг-канавануудтаа уһа орхижо, тэндээ мүльһэ хүргэжэ болохогүй. Энээн тухай колхозой луговодууд анхаралаа ехээр табиха уялгатай.

Намарынь тариалан уһалхада хүрьһэн шииг нойтоор элбэг болохоһоо гадна, хоротой хорхой шумуулай түрьһэн үхэжэ һаладаг, буртаг үбһэнэйшье үрэһэн үгы болодсодог. Мүн хулганаа, зумбарааннуудшье зугадажа ошодог.

Намар уһалагдаһан тариалан, хадаланиие хабар уһаланшьегүй орхиходо болохо юм. Ган гасуур жэлэй болоо һаань, намартаа уһалһан газараа орхёод, уһалагдаагүй ондоо газараа уһалхада болохо.

Хуурай, үндэр газарай сабшаланиие намар уһалбал таарасатай. Харин шиигтэй, доро, нуга газарые намар уһалжа болохогүй. Иимэ шиигтэй газарые шабар нойтонһоонь хатаагаад, хабар эртэ уһалхада болохо байна.

Хабарай ургамалнуудые таридаг газар, хээрын сабшалан уһалхадаа хүрьһэнэйнь ямар шииг нойтотой, хүрьһэнэй забһарай уһанай хэр доро байһыень хараадаа абалсаха ушартай. Уһа табисагүй, нягта хүрьһэтэй газарта гектар бүриин 1200—1500, шабартайшаг элһэлиг хүрьһэтэй газарта—1000—1200, уһа барисагүй, шабартайшаг, элһэтэй хүрьһэндэ 800—1000 кубометр уһан хүртэхэ болоно. Тиигээдшье энэ ушарта хүрьһэнэй забһарай уһан 2—2,5 метрһээ дээрэ бэшэ байха зэргэтэй. Тариалан, хадалан уһалха энэ нормые колхоз, совхоз бүхэнэй өөһэдынгөө бодото эрхэ байдалда тааруулан ондоошье болгоходонь хамаагүй.

Намарай уһалалга боломоор газартань ургаса хуряамсаараа хэхэдэ һайн. Тиихэдээ тариалангаа уһалжа байһан хэрэгсэл, һубаг-канавануудаал хэрэглэхэдэ болоно.

Гэбэшье ехэнхидээ намарай уһалалга газар хахалхатай хамта хэгдэдэг гээшэ. Һубагууд газар хахалжа ябаха үедэ бэлэдхэгдэдэг. Газар хахалхадаа уһанай урдаха тусхай һубаг гаргажа ябахаар анзаһануудые тааруулан табидаг. Дүрбэ гү, али табан корпустой анзаһанай дундахи корпусойнь шаблаае хоёр дахин утадхахын тулада хуушан шаблаадань үшөө нэгэ шаблаа гагнажа залгадаг. Иимэ анзаһаар газар хахалхада 15—20 сантиметр үндэртэй хобоо бии болодог. Тусхай насосоор гү, али уһалууриин системэһээ энэ һубаг-хобоонуудые дамжуулан уһа гаргажа уһалдаг.

Гадна бороздагааршье уһа гүйлгөөд, тариалангай газар уһалдаг арга бии. Дүрбэн корпустой анзаһанай хоёрдохи, дүрбэдэхи шаблаадань үшөө нэгэ шаблаа гагнажа, 110—120 сантиметр хүрэтэр утадхадаг. Иимэ анзаһаар газар хахалхада дээгүүрээ 65—70 сантиметр үргэнтэй. 17—20 сантиметр гүнзэгытэй һубаг-хобоо гаргадаг. Энэ хобоогоор уһа урадхуулжа, газараа уһалдаг байха юм. Хэрбээ уһалагдадаг бороздануудай утань 30 метр байгаа һаань, гектар бүридэ 750 кубометр, 40 метр һаань—900 кубометр, 100—120 метр һаань—1200 кубометр уһан хүргэгдэхэ болоно. Уһалһанай һүүлээр 3—5 хоноод уһалхада гараһан эдэ бороздануудые тусхай анзаһаар тэгшэлэн үгы болгодог.

Намарай уһалалга хэхэдэ таатай зохид саг ерэбэ. Республикын колхоз, совхозууд уһалалгада хэрэгтэй болохо бүхы түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүдээ дары бэлдэжэ, газар уһалдаг хүнүүдые түргөөр томилоод, энэ шухала хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар ябуулха зэргэтэй.

Энэ жэл гандангы байгаа. Тиимэһээ газарай хүрьһэнэй шииг нойто багатай байһыень хараадаа абажа, колхоз, совхозууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд намарай уһалалгын түсэбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө үсэд шангаар оролдохо уялгатай. Шииг нойто бариха намарай уһалалга ехэ газарта зүбөөр хээд байхадаа, ерэхэ жэл тариянай, үбһэ ногооной баян ургаса абахамнай дамжаггүй.

**В. Козлов,** БурАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын уһанай ажахын таһагай начальник.

# Бархан уулын хормойдо



## ...оёлой добтолгодо оролсобобди

...рбан жэлэй соёлой добтолгодо ...оод байхадаа, бидэнэр колхо...ю, бригада, фермэнүүдэйнгээ ...рнүүдые болбосон болгохо, һу...алай, эмнэлгын, худалдаа най...ай хэрэгые һайжаруулха, хү...ахи соёл гэгээрэлэй эмхи зур...нуудай хүдэлмэри һайнаар эм...жэ, ажалшадай үдэр бүри ...алжэ байгаа культурна эрил...дүүрэн хангаха, зоной дунда ...сурталай хүдэлмэриие ажа...алтай нягта холбоотойгоор ...аха гэхэ мэтэ хэмжээнүүдые ...алаад, тэдэнээ бэелүүлжэ бай...

...олхозойнгоо түбтэхи клубые ...бэн заһабарилжа захалаабди. ...ар тэндээ бурят хүгжэмэй ор...р бии болгохомнай. Хизаар оро... шэнжэлхэ музей үнгэрэгшэ ...з нээгээ һэмди. Урданай ба...нэй байдал харуулһан 2000 ...у экспонат суглуулагдаа. 1959 ...о шэнэ гэр барижа, музейгээ бү...гэдхэхэ түсэбтэйбди. 1960 он ...ор колхозоймнай центртэ олон ...байшангууд шэнээр баригдаха, ...ан гэрнүүд һэльбэн шэнэдхэг...байна. Мүнөө айл бүхэнэй га...палисаднигууд баригдажа, мо...таригдаа. Энэ хүдэлмэри һай...эмхидхэхын тулада 3 хүнһөө ...һэн, үйлсын комитет эмхид...

...олхозой центрһээ гадна, бригад... фермэнүүдые болбосон болгохо ...элмэри ябуулагдажа байна. ...он болотор малшадтаа 75 гэр шэнээр барихабди. Мүнөө тэдэнэй 10-ниинь бэлэн болоод, олохон гэр баригдажа байнхай. Арбуун гэжэ газарта 1 культбаза түхеэрэгдээд, Хонхинодохи комплексно бригадын буусада баһа иимэ барилга эхилээ. Элэсүүндэ шэнэ клуб баригдаха юм. 1960 онһоо нааша малшадтаа зунай театр, 15 бани, олон улаан булан барихаар хараалаабди. Культбазанууд, улаан булангуудаа номоор баян библиотекээр, хүгжэмэй хэрэгсэлнүүдээр хангахабди. Һаяхан Элэһэнэй культбазада 5 мянган номтой библиотекэ нээгдээ. Үхибүүдэй ясли, сад бии болгогдохо, полевой стан бүхэндэ улаан булан, бани, душ баригдаха.

Колхознигуудай эрдэм болбосоролые дээшэлүүлхэ асуудал соёлой добтолгын нэгэ шухала зорилго болоно. Тиимын тулада хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, механизаторнуудай хүсөөр 3 жэлэй курса эмхидхэжэ, колхознигуудаа агрономи болон зоотехнитэй танилсуулхамнай. Мүн механизаторнууднай мал ажал дээрэ хүдэлмэрилхэ мотористнуудые, машинистнуудые бэлэдхэхэнь. Мүнөө манай колхоздо һургуулигүй хүн үгы. Гэбэшье бага һургуулитай колхознигуудаа һургахын тула партийна организацимнай зохихо хэмжээ хараалаа.

Соёл культураяа бүри ехээр хүгжөөхын түлөө барханайхид эрид тэмсэжэ эхилбэ.

**Г. Дамбаев**, колхозой партийна организациин секретарь.

Курумканай аймагай Барханай сомоной соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэреэ эрид һайжаруулжа, арад зоной бэелүүлжэ байһан түүхэтэ зорилготой нягта холбоотойгоор ябуулая гэһэн уряатайгаар үнгэрэгшэ хабар республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан байна.

Тус аймагай Барханай сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд болон бэшэшье ажалшадай баян бардам, болбосоронги һайхан ажабайдалтай болоһон тухай, соёл культурын эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэриин улам һайжаржа байһан тухай, барханайхидай гурбан жэлэй соёлой добтолгодо ямараар оролсоһон тухай хэлэһэн бэшэгүүдые энэ хуудаһанда толилбобди.

## Библиотекын үүргэ

Энэ оной июль һарада болоһон республикымнай культурын хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэхи съездэ хабаадагшад бидэнэртэ — библиотекын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаха зуураа, ажал хүдэлмэреэ улам һайжаруулжа, ниитын культурна эрилтые гүйсэдөөр хангаха, номуудые улад зоной дунда үргэнөөр тараахыемнай уряалһан юм. Тус уряадань харюу болгожо, манай библиотекынхид хүдэлмэридөө амжалта туйлахые үнэн зүрхэнһөө оролдоно.

Бархандахи библиотекэ 1951 ондо эмхидхэгдээ һэн. Тиихэдэ миил 250 номтой, 100 шахуу уншагшадтай байгаабди. Харин мүнөө библиотекэдэмнай 4000 шахуу элдэб янзын номууд бии болонхой. 600 шахуу уншагшадтайбди. Энээнһээ гадна колхозой культбазануудта олон номтой 3 библиотекэ, бригада, фермэнүүд дээгүүр 4 нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдээ.

Айл бүхэн газетэ, журналнуудые захина, һонин номуудые абажа уншана. Ганса манай колхоз соо 300 гаран хэһэг газетэ, журналнууд тарана. Энээн дээрэһээ харахада, колхознигуудай байдал улам һайжаржа, культурна эрилтэнь үдэр бүри дээшэлнэ.

Библиотекымнай хүдэлмэрилэгшэд ном хубаагаад лэ байдаггүй, харин уншагшадай дунда гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг. Библиотекэнүүд соогоо витринэ эмхидхэдэг, квартал бүри уншагшадай конференци үнгэргэдэг, һаалишад, хонишод болон механизаторнуудтай уулзалга хэдэг, М. Горькиин, В. Маяковскиин, Х. Намсараев болон бусадай зохёолнуудһаа хэһэгүүдые уншажа үгэдэг байнабди.

Республика доторнай соёл культураяа саашадань хүгжөөхэ гурбан жэлэй добтолго эхилбэ. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд бидэнэр ажалаа улам һайжаруулха зэргэтэйбди. Колхозоймнай правлени соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулжа, энэ хэрэгтэ жэл бүри мүнгэн зөөри ехээр һомолдог. Жэшээнь, 1958 ондо шэнэ барилгада, культурын хэрэгсэл болон номуудые худалдажа абалгада 60 шахуу мянган түхэриг гаргашалагдаад байна. Саашадаа энэ хэрэгтэ бүришье ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаха ёһотой. Барханай хүдөөгэй, колхозой библиотекэнүүд шэнэ шэнэ номуудые олоор худалдан абаха, гэр байшангуудаа бүри болбосон болгохо аргатай.

Бидэнэр соёлой добтолгын түрүү зэргэдэ ябалсажа, нютагайнхидайнгаа культурна эрилтые гүйсэд хангаха уялгатайбди.

**Р. Ешонов**, Барханай хүдөөгэй библиотекые даагша, республикын культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

## Түрүү зэргэдэ ябалсаха

Манай парти, правительство үхибүүдые һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг байна. КПСС-эй түүхэтэ XX съездын һүүлээр һургуулинуудта политехническэ һуралсал бэелүүлэгдэдэг болоо. Энэ хэмжээ-ябуулгын имагта гүнзэгы удха шанартай байһыень ойлгообди.

Һургуулимнай үхибүүдээ ажалда һургаха хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ үргэнөөр ябуулна. Һургуулидамнай туршалгын талмай, жэмэстэ сад, модоор, түмэрөөр дарха хэхэ мастерской бии болгогдоо. Һурагшад тэндээ элдэб ургамал ургуулжа, юумэ дархалжа, ажалай дүй дүршэл олоно. Зундаа һурагшаднай үйлэдбэриин бригадануудые бии болгоод, колхоздоо хүдэлмэрилнэ.

Багшанарнай һурагшадтаа эрдэм ухаанай эшэ үндэһэ ойлгуулхаһаа гадна, ажалай дүй дүршэлтэй болоһо, өөһэдөө ажалшадай дунда соёл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна, сүлөөтэй сагтаа колхозой ажалда хамһалсана.

Республика дотор соёлой добтолгын ябажа байхада, һургуули бүхэн түрүү зэргэдэ жагсалсажа, ондоо эмхи зургаануудта жэшээ харуулха зэргэтэй гээшэ. Колхозой түб тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо зорилгоор үнгэрэгшэ хабар гэр байшангуудай газаагуур 120 модо таряабди. Намартаа колхозой центрһээ гадна, Элэһэн, Хонхино нютагуудаар 500 модо тариха түсэбтэйбди. Тиихэдэ айл бүхэнэй газаа жэмэстэ модо тарихабди. Сэсэрлиг ургуулха талаар туршалга хэжэ, колхознигуудта жэшээ харуулхамнай. Ажалшадай дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, бага һургуулитай хүнүүдые эрдэм номдо һургаха, айл бүхэнэй ариг сэбэрээр байхын түлөө оролдохо гэжэ шиидээбди.

Манай һургуули гурбан жэлэй соёлой добтолгодо өөрынгөө хубитые оруулжа эхилхэнь.

**Д. Нимаев**, Галтайн долоон жэлэй һургуулиин директор.

## Оролдосотой ажалай аша

Манай колхоз олон һалбаритай томо ажахы болоо. Ниитымнай олзо доход жэл бүри дээшэлнэ, колхознигуудай байдал улам һайжарна.

Олзо доход ехэтэй һалбари— хонин ажалда онсо анхарал хандуулагдажа, ажалай амжалта туйлагдаа. Жэшээнь, 1953 ондо оройдоо 122 центнер нооһо хайшалһан байбал, мүнөө жэл 520 центнер нарин ба нарибтар нооһо гүрэндөө худалдаабди.

Би нэгэ хонишонтой сугтаа 900 толгой эрье харанаб. Үбэлжэлгэмнай һайнаар үнгэржэ, хабартаа нооһо ехээр хайшалаабди. 900 эрьеһээ дунда зэргээр толгой бүриин 5,72 килограмм нооһо абажа, түсэбнай холо үлүүлэн дүүргэгдээ.

Игэжэ һү, мяха, нооһоной ехээр абтажа байһыень малшадай оролдосотой ажалаар тайлбарилхаһаа гадна, мүн соёл культурын дэбжэһэнһээ болоно гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Бидэ малшад, соёл культураяа хүгжөөлсэхын түлөө хам оролсохомнай.

**З. Занаев**, колхозой хонишон.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Е. Ешонов библиотекынгээ номуудые согсолжо байна.

## Жаргалай наран мандаба

Урдань Барханай дүрбэн баяшуул бүхы таряалангай, сабшалангай һайн һайн газарые эзэмдээд байгша һэн. Тэрэ үедэ ажалша зон ямар нэгэн һонирхолтой юумэ хараха мэдэхэ, эрдэм һургуули үзэхэ, эмшэлүүлхэ аргагүй байдаг бэлэй. Тэрээгээр үлэ баран, Бархан уулын хормойдо дасан баригдажа, 300 гаран ламанар суглараад, ажалшадай хүзүүн дээрэ һандайлан һууһан юм гээшэ. Тэдэнэр бэлэн юумэ эдеэд хэбтэхэһээ гадна, худал хуурмаг үгөөрөө арад зоной толгойе эрьюулдэг байгаа.

Агуу ехэ Октябриин революци боложо, Бархан уулымнай оройгоор жаргалай туяа сасараа һэн. Октябриин асарһан жаргалай ашаар 4 үхибүүдни дээдэ һургуули дүүргэжэ, мэргэжэлтэд, багшанар болоо. Бархан нютагай олон хүбүүд, басагад эрдэмдэ һуража, ажал хүдэлмэреэ наука, техникын заабаряар ябуулна, ниитынгээ ажахые үнэн замаар хүгжөөнэ.

70 наһа хүрэбэшье, колхоздоо туһалалсаһаарби. Совет засагай үедэ дахин залуу болошогдоо.

**С. Зуртанов**, колхозой гэшүүн, пенсионер.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой музей соо...

## КУЛЬТУРАМНАЙ ХҮГЖЭНЭ

Бархан уула,
Бархан уула гэлсэнэлта
Байгалай хабсагайн түшэг юм,
Баян гол,
Баян гол гэлсэнэлта
Баргажан нютагайм шэмэг юм.
...эхи байгаали үзэсхэлэн һай... Ногоон дэгэл үбэл зунгүй үм...ай хуша, нарһа, хасуури модод ...гүй мэтээр нэмжын харагдажа ...аг. Хабартаа айл бүхэнэй гасэсэглэһэн мойһоной набша на...сайража харагдаха. Харгыгаар ...и хүнүүд эндэхи хоншуу агаа... һайса амилха гэжэ зогсодог...байха. Зундаа, намартаа эндэ ... һайхан бэ! Айлай сонхо доо... үлир, мойһон үрэ жэмэсээ ...нхэй, дундуурнь үнгын сэсэ... урганхай байхадаа, байгаа..., һуурин тосхоноо бүришье ...эг.

...лэй үедэ кукуруза, наран сэ... набша намаагаа надхуулан ур... Энээл иимэ нютагта Курум... аймагай Карл Марксын нэ...жэтэ колхоз түбхинэнхэй.

...Гушаад ондо үсөөхэн бүлэ ... айлнууд нэгэдэжэ, «Гэгээ...» гэдэг хүдөө ажахын артель ...лхэ бэлэйбди. Тиихэдэ үзэг ... мэдэхэ хүн хомор байгаа. ..., ноёдой эзэмдэжэ байһан нэ... газарта гэр байрануудые ба...эхилээ һэмди. Уданшьегүй нютагтамнай эхин шатын һургуули ...гэжэ, үхибүүднай һургуу... ...оро һэн. Таряа, үбһэнэйнгөө хүдэлмэридэ түмэр анзаһа, жатка, морин тармуур гэхэ мэтэ зэр зэмсэг хэрэглэдэг болоо һэмди. Тэрэ үеынхитэй сасуулхада, ажабайдалнай танигдахаар бэшэ болоо. Манай Барханай 70 шахуу хүбүүд, басагад дээдэ, дунда эрдэмтэй болонхой. Тэдэнэй дунда элдэб мэргэжэлтэд бии. Нютагтаа 40 шахуу дунда, дээдэ һургуулитан хүдэлмэрилжэ байна. Соёл культурын ямараар хүгжэжэ байһаниинь гансахан энээн дээрэһээ харагдана,— гээд үнинэй колхозник, пенсионер Санжи Бадмаевич Зуртанов хөөрэнэ.

Эдэ үгэнүүд үбгэжөөлэй омог зүрхэн сооһоо орьёлон гараа ёһотой. Бархан уулын хормойгоор колхозой 3 тосхон тобойлдоно. Хонхино, Элэһэн тосхонууд—комплексно бригадануудай түб болоо. Эхин һургуулинууд, эмнэлгын пунктнууд, нарайлалгын гэрнүүд, магазин, клуб, культбазанууд тэндэ бии. Айл бүхэндэ радио оруулагдаа, электрын гал яларaa. Хоёр тосхон хоорондоо телефоной шэжэм татаа.

Галтай тосхондо (колхозой центр) арбаад гаран жэлэй саада тээ оройдоо 30 гаран гэр байһан юм. Харин мүнөө сэсэрлиг шэнгеэр харагдадаг хуһа, мойһо, сэсэгэй дунда 100 гаран байшан жэрылдээд, дундуурнь гурбан гудамжа зүүлжээ, баруулжаа зурына. Жэмэстэ модод соо долоон жэлэй һургуулиин үргэн, үндэр байшан, хажуугаарнь газаа талаһаа сагаадагдаһан хүдөөгэй клуб, колхозно музей, библиотекын ута холбоо гэр, һаруул сонхонуудтай магазин, больница, колхозой конторо табигданхай. Мүн столово, гостиница, телефоной коммутатор, автогараж, сомоной Соведэй байшан болон ондоошье барилганууд тэрээгүүр һубарилдана.

Колхозой центртэ үдэшэ, үглөөгүүр ажалай эхилхэ, дүүрэхэ багта арбаад—хорёодоороо машинада һууһан басагад, хүбүүдэй дуулалдахань, мотоциклтай, велосипедтэй хүнүүдэй эндэ тэндэһээ гараад ерэхэнь замхадаггүй. Ажалай үдэрэй дүүрэхэдэ, гоёор хубсалһан хүнүүд тосхоной үйлсэдэ бүришье олошордог. Тэдэнэй дундуур һургуулиин үхибүүд, залуушуул, аша гушанараа дахуулһан үбгэд, хүгшэд ябадаг. Тосхоной дундахи үндэр багананада үлгөөтэй репродуктор үглөөнһөө үдэшэ болотор ирагуу һайхан дуу хүгжэм, элдэб һониниие дамжуулжа байдаг. Тэрэниие анхаран шагнаһан хүнүүд хододоо олон байха. Тэрэ үедэ хизаар оронoo шэнжэлхэ колхозно музей, библиотекэ, клуб нээлтэтэй, колхознигууд һонин ном, газетэ, журналнуудые уншадаг, урданай, мүн мүнөөнэй байдал харуулһан экспонат, зурагуудые һонирхон харадаг. Үдэшэ бүри клубта нэгэл шэнэ юумэн— кино гү, али концерт, үгышье һаа— һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөн, ном уншагшадай конференци болодог.

Колхозой правлени, партийна организациин һара бүри «Һаалишадай үдэшэ», «Хонишодой үдэшэ», «Механизаторнуудай үдэшые» эмхидхэхэдэнь, бригада, фермэнүүдһээ хүнүүд олооровоо сугларжа, ёһотойл һайндэр болодог. Колхознигууд, механизаторнууд ажал хүдэлмэриингөө дүн, саашанхи зорилгонууд тухай зүбшэн хэлсэһэнэй удаа һонирхолтой концерт, зүжэг наада харадаг. Үдэртөө тоһо, тооһондо будагдаад ябаһан механик Малаахан Гомбоевой, түмэршэ дархан Цыбикжаб Очировай, пеэшэншэн Доржи Ринчиногой, электротехник Очир Ринчиновэй торгон, магнал хубсаһаа үмдөөд, клубай сценэ дээрэ гарахадань, хүн зон хөөрүү, хухюун болошодог. 30 жэлдэ хүдөөгэй клубай сценэ дээрэһээ һалаагүй, республикын культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Радна Ешонович Ешоновой наадажа эхилхэһээ хойшо альга ташалган таһардаггүй. 30 гаран хүнтэй хүдөөгэй уран һайханай бүлгэм «Будамшуу», «Галта мүрэн», «Баабгай» гэхэ мэтэ зүжэгүүдые нютагайхидтаа, аймагайнгаа ажалшадта харуулна.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Элэһэнэй культбаза соо малшад ходоодо олон байдаг.
А. Мантаевай фото.

Барханайхид ажал хүдэлмэреэ һайнаар эрхилжэ, ойрын жэлнүүдтэ олон амжалта туйлаа. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз үхэр, хони, адуу, мори, гахай, шубуу, халтар хара үнэгэ олоор үсхэбэрилнэ. Хамтадаа 24 мянга шахуу адууһа малтай, хэдэн мянгаад гектар газарта ороо һо таряан, кукуруза, наран сэсэг, хартаабха, овощь ургуулагдана.

Һүүлэй 4—5 жэлэй туршада малай 33 типовой байра, малшадай байха 61 гэр, 6 культбаза, улаан булангууд баригдаа. Адууһа малай харууһа, тэжээлые зоотехниин заабаряар эмхидхэдэг болоһоной ашаар барханайхид малайнгаа тооее түргөөр нэмээжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ байна. 1953 онһоо хойшо адууһа малынь хоёр дахин олошороо. Үнеэн бүриһөө 450 литр һүн һаагдадаг, хонин бүриһөө 1,3 килограмм нооһон хайшалагдадаг байһан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ 714 литр һүн һаагдаһан, 3,02 килограмм нооһон хайшалагдаһан байна. Энээнтэй хамта колхозой олзо доход 1 миллион түхэригһөө 3 миллион үлүүтэй болотороо нэмээ. Колхознигуудай ажалта үдэртэ 1 түхэриг 86 мүнгэн хубаагдаһан аад, нёдондо жэл 7 түхэриг болоһон байгаа.

Барханай хормойдохи баян колхоз иигэжэ барагдашагүй арга боломжоёо шадамараар хэрэглэн, баян дээрээ баян боложо, соёл культураяа хурданаар хүгжөөжэ байна.

**О. Раднаев**, манай корр.

## „Технико-экономическа бюллетениин" ээлжээтэ номер

Промышленна предприятинуудта түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлжэ байха зорилготойгоор гаргагдадаг Бурядай АССР-эй совнархозой «Технико -экономическа бюллетениин» ээлжээтэ 3—4 номер хэблэлһээ гараба.

Энэ «бюллетениин» түрүүшын хуудаһанда гурбан экономическа захиргаанай районуудай (Бурядай, Читын, Яхадай совнархозуудай) хахад жэлэй дүн харуулагдаа. Бурядай экономическа захиргаанай районой хүдэлмэришэд, инженер-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, барилгашадай социалистическэ уялганууд тухай бэшэгдэнэ.

**Б. Р. Буянтуев** — «Бурядай экономическа районды Байгалай, Байгал шадархи баялиг ашаглаха шухала зорилго», **Н. М. Гаськова** — Техническэ эрдэмээ үдэр бүхэндэ дээшэлүүлхэ», **А. Д. Чукаев** — «Цехын түхеэрэлгэ болон металл зүбөөр хэрэглэхэ», **Б. С. Бутин, М. С. Эйзеншнейдер**—«Бурят орондо энергетикэ хүгжөөхэ тухай» гэһэн статьянууд «Үйлэдбэриин эмхидхэл ба экономика» гэһэн гаршаг доро толилогдоо.

**Г. С. Ланской** — «Совнархозой барилгашадай зорилго», **Н. И. Илюхин**—«Арад зоной үүсхэл» болон бусад хэдэн статьяһууд «Барилга, барилгын материал» гэһэн бүлэгтэ оронхой.

**Н. А. Розанов**—«Улан-Удын судно-барилгын завод бага мүрэнүүдтэ ябаха баржа барина», **А. И. Шестаков, И. Е. Данилов** — «Сортировщигуудай түрүү дүй дүршэл», **В. А. Кильдишев** — «Шэл отололгодо шэнэ автомат хэрэглэгдэнэ» гэһэн материалнууд «хүдэлмэриие түрүү, шэнэ аргаар эмхидхэхэ» тухай бүлэгтэ бэшэгдээ.

Рационализаторнуудай ухаалан зохёолго гэһэн бүлэгтэ **Л. С. Андрющенко, И. Е. Гендлин, В. А. Невский** болон бусадай статьянууд толилогдоо.

Экономическа бусад районой һонинууд, хилын саадахи эрдэм, техникын һонинууд болон библиографи тухай хэблэгдээ.

## Мэргэн буудагшадай мүрысөөн

Ябажа байһан сагаалса гар дээрэһээ буудалгаар республикын түрүү һуури ээлхын түлөө мүрысөөн Улан-Удын уһанай станци шадар сентябриин 14-дэ болобо. Тэрээндэ 23 хүн хабаадалсаа.

Буудагшадай өөһэд хоорондын мүрысөөн боложо, тэрээндэ зооветинститудай түлөөлэгшэ, мэргэн буудагша Шипигусов тудажа болохо 50 очкоһоо 39-ые тудажа, түрүү һуури эзэлээ. Тиихэдэ Кузнецов («Урожай»), Алексеев («Динамо») гэгшэд тус бүридөө 29 очкотой боложо, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые хубаалдаба.

Команда хоорондын мүрысөөндэ 45 очко абаһан «Урожай» бүлгэмэй мэргэн буудагшад түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын шанда хүртэбэ.

Хоёрдохи һуурида шэлэй механизированнэ заводой нэгэдэхи команда, гурбадахи һуурида Кяхта городой мэргэн буудагшад гараа.

**Г. Рютин.**

*Садоводто зүбшэл*

## Үрэ жэмэстэ сад үбэлдэ бэлдэхэ

Үрэ жэмэстэ сад үбэлдэ бэлдэхэ хүдэлмэри үшөө август һараһаа эхилдэг байна. Тиин энэ үеһөө эхилжэ, хүйтэн болохоһоо урид модонойнь хатуужахын тула нэмэлтэ үтэгжүүлгэ хэхэеэ, газарыень зөөлэрүүлхэеэ, уһалхаяа болихо хэрэгтэй.

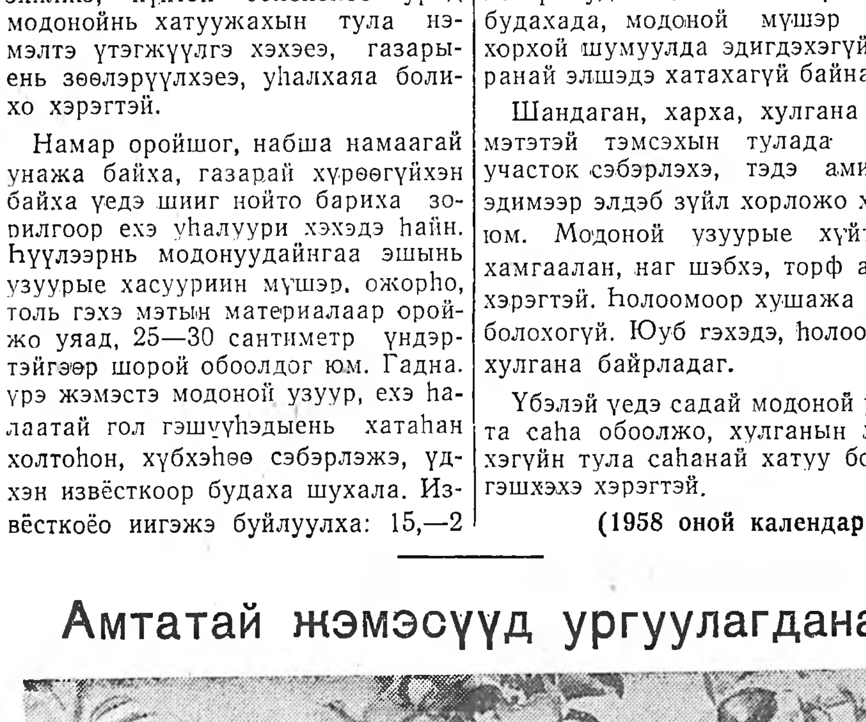
Намар оройшог, набша намаагай унажа байха, газарай хүрөөгүйхэн байха үедэ шииг нойто бариха зорилгоор ехэ уһалуури хэхэдэ һайн. Һүүлээрнь модонуудайнгаа эшынь узуурые хасууриин мүшэр, ожорһо, толь гэхэ мэтын материалаар оройжо уяад, 25—30 сантиметр үндэртэйгээр шорой обоолдог юм. Гадна үрэ жэмэстэ модоной узуур, ехэ һалаатай гол гэшүүһэдыень хатаһан холтоһон, хүбхэһөө сэбэрлэжэ, үдхэн извёсткоор будаха шухала. Извёсткоёо иигэжэ буйлуулха: 15,—2 килограмм извёсткодо 200 грамм талханай гурил, 100 грамм модоной сабуу хээд, үдхэн зөөхэй шэнги болотор худхаха. Извёсткоор иигэжэ будахада, модоной мүшэр элдэб хорхой шумуулда эдигдэхэгүй, наранай элшэдэ хатахагүй байна.

Шандаган, харха, хулгана гэхэ мэтэтэй тэмсэхын тулада садай участок сэбэрлэхэ, тэдэ амитадай эдимээр элдэб зүйл хорложо хаядаг юм. Модоной узуурые хүйтэнһөө хамгаалан, наг шэбхэ, торф адхаха хэрэгтэй. Һолоомоор хушажа яашье болохогүй. Юуб гэхэдэ, һолоомондо хулгана байрладаг.

Үбэлэй үедэ садай модоной узуурта саһа обоолжо, хулганын нүхэлхэгүйн тула саһанай хатуу болотор гэшхэхэ хэрэгтэй.

**(1958 оной календарьһаа).**

## Амтатай жэмэсүүд ургуулагдана



Дээдэ-Онгостойн туршалгын үрэ жэмэстэ станци байгуулагдаһаар арбан жэл болохо ойртоо. Станциин эрдэмтэд, түүчна хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн үе соо манай эндэхи эрхэ байдалда үрэ жэмэстэ сад ургуулха талаар туршалгын ехэ хүдэлмэри хэһэн, колхозуудай садоводуудта бодото туһаламжа хүргэһэн байна.

Туршалгын энэ станци Бурядай республикын сад тарилгын ёһотой база болоо гэхэдэ алдуу болохогүй. Үрэ жэмэстэ бүхы ургамалнуудайнь талмай аяар 80 гектар болонхой. Эндэнь элдэб шэнэ сортын үрэ жэмэс бии болгогдоо, туршалгын бусад селекционно участок, питомнигууд бии. Мүнөө эндэ 300 гаран сортын үрэ жэмэстэ ургамал суглуулагдаад, шэнжэлэгдэн шэлэгдэжэ байна. Тэдээн сооһоонь шэлэгдэһэн «Золотой дождь», «Полокультурка», «Ермолаев 23» гэхэ мэтын яблокануудай үрэһэн бии болгогдонхой. Тиихэдэ элдэб сортын үрэ жэмэстэ мододой 30.000 эшэ ургуулагдажа байна. Тэдээн сооһоо уссурийска сливэ, вишни, малина гэжэ ургамалнууд республикымнай колхозуудта олоор худалдагдана.

Колхозуудай садта, ажалшадай өөһэдынь бууса шадарай участогуудта үрэ жэмэстэ ургамалнуудые тарилгаар тус станци һайн жэшээ, түрүү дүй дүршэл харуулна. Станциин хүдэлмэрилэгшэд колхознигуудта гаража, сад тарилгаар заабари, зүбшэл үгэдэг, мүн бодото туһа хүргэдэг юм. Хабарһаа эхилээд намар орой болотор станциин ажахыда экскурсантнууд таһардаггүй. Тэдэнэр эндэ хэгдэдэг хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсажа, өөһэдынгөө ажахыда хэрэглэдэг байна.

**Зураг дээрэ:** энэ жэлдэ ургуулагдаһан «Полокультурка» гэжэ яблока.

**Ю. Болотский.**

# ХИЛЫН СААДАҺАА

## Веймартэ хани нүхэдэй уулзалга болобо

БЕРЛИН, сентябриин 16. (ТАСС). Веймартэ хариин оронуудай делегацинуудай гэшүүдэй олон тоото уулзалганууд болоо. Эсэргүүсэлтын тэмсэлдэ хабаадагшадай, Гитлерэй концлагерьнуудта һуугшадай эдэ делегацинууд фашизмын һабарта орожо, Бухенвальдда алуулагшадта зорюулан байгуулагдаһан памятник нээлгэдэ хабаадаһан байна.

АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, фашизмда эсэргүүсэдэг залуушуулай уласхоорондын уулзалга аха дүү ёһоной, хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн байха юм. Румыни, Венгри, Польша, Франци, Голланди болон Бельгиһээ ерэһэн айлшадһаа гадна, Роза Тельман, немецкэ сүлөөтэ залуушуулай союзай центральна соведэй нэгэдэхи секретарь К. Намокель, «Дейчер югендринг» гэжэ залуушуулай организациин түрүүлэгшэ В. Шор (Баруун Германиин түрмэһөө тэрэ һаяхан сүлөөлэгдөө) уулзалга дээрэ байлсаа.

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар һонирходог, хариин оронуудһаа ерэһэн хэдэн зуун делегадууд Веймар шадар сугларһан байна. ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Шольц, СЕПГ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Э. Мюккенбергер, Германиин таряашадай демократическа партиин түрүүлэгшэ Э. Гольденбаум тэндэ байлсаа. СЕПГ-гэй V съездын шиидхэбэриин ёһоор республикын хүдөө ажахын үмэнэ табигдаад байһан зорилгонууд тухай П. Шольц сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Европын элдэб оронуудһаа ерэһэн профсоюзуудай гэшүүдэй уулзалга дээрэ политическэ болон бусад асуудалнуудаар үргэн ехэ хөөрэлдөөн болоо. Немецкэ сүлөөтэ профсоюзуудай нэгэдэлэй хүтэлбэрилхы түлөөлэгшэд уулзалгада хабаадалсахадаа хариин оронуудһаа ерэһэн айлшадтай хамта, тусхайлбал, профсоюзна хүдэлмэриин асуудалнуудые, ГДР-эй залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые, үйлэдбэридэ хамаатай хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Тэрэшэлэн Европын хэдэн оронуудай парламентнуудай гэшүүд эхэнэрнүүдэй, коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, христос шажантанай уулзалганууд болоһон байна. Германиин хоёр хубиһаа, мүн Баруун Берлинһээ ерэһэн, фашизмда эсэргүүсэгшэдэй уулзалга Веймартэ үсэгэлдэр эхилээ. СЕПГ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт сугларагшадта хандан үгэ хэлээ.

## Урагшагүй һэдэлгэнүүд

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 16. (ТАСС). Алас Дурна зүгтэ США-гэй эзэрхэг түримхэй хараа бодол бэелүүлжэ байһые далдалха гэһэн һэдэлгэ США-гэй дипломатическа зургаануудай түлөөлэгшэд дахяад гаргана. Уласхоорондын организацинуудай хэрэгэй талаар США-гэй гүрэнэй секретариин туһалагша Уилкокс үсэгэлдэр үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа Даллес шэнгеэр, КНР «эзэрхэг түримхэй ябуулга хэнэ» гэһэн хэбэртэйгээр хэлээ. Эрье шадарайнгаа аралнуудые Хитадай сүлөөлхэ гэһэн хуулита эрмэлзэлгые «эзэрхэлгэ» болоно гээшэ гэжэ тэрэ нэрлэһэн байна. Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, эрье шадарайнгаа аралнуудые сүлөөлхэ Хитадай бүрин эрхэтэй байһые мэдэрхэ болоо гээшэ һаа «эзэрхэг түримхэй ябуулгые» дэмжэһэнтэй адли болохо гэһэн хэбэртэйгээр гүрэнэй секретариин туһалагша хэлэһэн байха юм.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сессиин Нью-Йоркдо нээгдэхын урда тээ Уилкокс гэгшын иимэ үгэ хэлэһэндэнь анхарал хандуулхаар байна. Тэрэ үгэ хэлэхэдээ арадай. Хитадые харата муухайгаар хардаһан гүрдэһэн байна. США-һаа дулдыданги оронуудһаа сессидэ ерэһэн делегацинуудта нүлөөлжэ, Алас Дурна зүгтэ США-гэй баримталдаг эзэрхэг түримхэй хараа бодолые тэдэнэртэ дэмжүүлхэ зорилготойгоор Уилкокс иимэ үгэ хэлэһэн байгаа ха.



**Хитадай Арадай Республика.** Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй соединениин торпеднэ катерай командир Вам Цзя-фа чанкайшистска кораблиие торпедээр буудаха гэжэ байна. **Синьхуа агентствын фото.**

## Атомна, водородно зэбсэг туршалгые дары болюулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхые Советскэ Союз дурадхана

***Генеральна Ассамблейн XIII сессидэ СССР-һээ хабаадаха делегациие толгойлогшо А. А. Громыкын ООН-эй Генеральна секретарь Д. Хаммаршельддэ эльгээһэн бэшэг***

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 15. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн XIII сессидэ СССР-һээ хабаадаха делегациие толгойлогшо А. А. Громыко ООН-эй Генеральна секретарь Д. Хаммаршельддэ мүнөөдэр бэшэг эльгээгээ. Бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Атомна, водородно зэбсэг туршалгые болюулха тухай» пунктые Генеральна Ассамблейн XIII сессиин зүбшэхэ зүйлдэ шухала, яаралтай асуудал болгон оруулхые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительствын даалгабаряар СССР-эй делегаци дурадхана».

Тус асуудал тушаа тайлбари үгэһэн бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Атомна, водородно зэбсэг туршалгые болюулха тухай» пунктые Генеральна Ассамблейн шухала, яаралтай асуудал болгон хаража үзэхые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительствын даалгабаряар советскэ делегаци дурадхана.

Энэ асуудалые яаралтайгаар хаража үзэхэнь яахадаа шухала болоноб гэхэдэ:

Нэгэдэхеэр, атомна, водородно бомбо туршалгые үргэлжэлүүлгэ атомна зэбсэг олоор бии болгохо ябадалда хүргэнэ, бүри ехэ хүсэтэй ядерна зэбсэг бии болгохо хэрэгтэ туһалхаһаа гадна, атомна дайнай һүжэрхэ аюулые бүри ехэ болгоно.

Хоёрдохёор, ядерна тэһэлэлгэ хэхэ тудам радиоактивна бодосууд элбэгжэжэ, агаарые, газарай хүрьһэ, далайн болон океануудай уһые бузараана. Хэрбээ атомна, водородно зэбсэг туршалгые болюулаагүй һаа, атомна радиациин аюул бүри ехэ болохо байна. Энэ аюул мүнөөшье хэдэн олон миллион хүнэй элүүр энхэ байдалда түбэгтэй болоод байнхай. Атомна радиациин асуудал шэнжэлдэг ООН-эй шэнжэлхы ухаанай комитет энэ аюул тушаа һаяхан анхарал хандуулһаниинь мэдээжэ байна бшуу. 15 ороной правительствонуудай томилһон элитэ ехэ эрдэмтэд дурсагдаһан комитедэй гэшүүдээр ажалладаг юм. Ядерна туршалгануудые үргэлжэлүүлээ һаа, мүнөөнэй, мүн ерээдүйн үетэндэ аймшагтай ехэ шэнэ аюул тохёолдохо гэжэ тэдэнэр тобшолол хэһэн байна.

Гурбадахяар, ядерна туршалга хаа хаанагүй болюулха тухай хэлсээнэй дүүргэлтын хойноһоо үрэ ехэтэй хиналта тогтоохо аргатай гэжэ экспертнүүдэй Женевэдэ болоһон зүблөөнэй нэгэн һаналтайгаар тоолоод байхада, энэ шухала асуудал шиидхэлгые саашадаһь унжагайруулха гээшэ мүнөө тэсэхээр бэшэ болоод байна.

Атомна, водородно зэбсэг туршалгые дары болюулха тухай үгэсэ ойлголсохые 1955 онһоо хойшо Советскэ правительство дурадхадаг.

Советскэ правительство ядерна туршалга хаа хаанагүй болюулха хэрэгтэ эхи табижа үгэхын тулада атомна, водородно бүхы түхэлэй зэбсэг туршалгые Советскэ Союзда болюулха тухай шиидхэбэри гаргаад, энээнһээ жэшээ абахыень, США болон Великобританиие уряалһан байгаа. Советскэ Союзай абаһан энэ хэмжээн атомна, водородно зэбсэг туршалгые бүхы гүрэнүүдэй дары болюулхада таарамжатай эрхэ байдал бии болгоо. Теэд США-гэй, Великобританиин правительствонууд Советскэ Союзһаа жэшээ абаагүй, харин ядерна зэбсэг туршалгануудые бүри үзэгдөөгүй олоор хэжэ, Советскэ правительствын энэ үүсхэлдэ харюусаһан байна бшуу. Иимэ туршалганууд мүнөөшье хүрэтэр хэгдэһээр. Эдэ ябуулгануудынь юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, США-гэй, Великобританиин правительствонууд ядерна туршалгые Советскэ Союзай болюулһан ябадалые сэрэгэй талаар өөһэдыгөө бүри булюу хүсэтэй болгохын тулада хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Теэд Советскэ правительство СССР-эй аюулгүй байха ябадалые хараадаа абалсаха байһан туладаа иимэ ушарые хэрэгсээнгүй гаража шадахагүй байна.

Атомна, водородно зэбсэг туршалгые хэтэ үедэ хаа хаанагүй эсэслэн болюулха тухай асуудалые бүтэхэ тээшэнь шиидхэхын тулада Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци бүхы шухала хэмжээ абаха ёһотой гэжэ Советскэ правительство тоолоно. Энэ асуудал шиидхэлгэ яахадаа бүри шухала болоноб гэхэдэ, атомна, водородно зэбсэг туршалга болюулха тухай асуудал шиидхэлгые унжагайруулха гэжэ США-гэй, Великобританиин правительствонуудай оролдодог байһаниинь эдэ правительствонуудай хэһэн августын 22-ой мэдүүлгэһээ элеэр харагдана. Баруун гүрэнүүдэй өөһэдынь хэһэн дүүргэлтэ болохонь бэрхэтэй эрилтэнүүдһээ уламжалан атомна туршалга болюулха тухай асуудал шиидхэлгэ унжагайрдаг байна бшуу. Ядерна зэбсэг туршалгые болюулха тухай бүхы арадуудай хэжэ байһан эрилтые хараадаа абадаггүй США-гэй, Английн правительствонууд туршалга үргэлжэлүүлһэнэй түлөө, тэрээнһээ хүн түрэлтэндэ аюул тохёолдожо байһанай түлөө бүхы харюусалгые бэедээ даажа абана.

Энэ асуудалые Генеральна Ассамблейн хаража үзөөд, бүтэхэ тээшэнь шиидхээ һаань, уласхоорондын бүхы оршон байдалда һайнаар нүлөөлхэһөө гадна, атомна, водородно зэбсэг хүсэдөөр хорихо замда түрүүшын шухала алхам боложо үгэхэ, буу зэбсэг хуряаха бусад шухала асуудалнуудые шиидхэхэдэ таарамжатай эрхэ байдал бии болгожо үгэхэ байна.

Атомна, водородно зэбсэг туршалгые болюулха тухай асуудалые буу зэбсэг хуряаха юрэнхы асуудалнуудтай холингүйгөөр, тусгаарлан, дары түргэнөөр шиидхэхэ шухала гэжэ Советскэ правительство тоолоно. Юуб гэхэдэ, буу зэбсэг хуряаха бусад асуудалнуудаар гүрэнүүдэй хоорондо үгэеэ ойлголсоогүй ушар үшөө олон байна бшуу. Атомна, водородно зэбсэг туршалгые болюулха асуудал шиидхэлгэдэ иимээр хандаха гээшэ эб найрамдалай аша туһада тааралдаха байна».

## ООН-эй Генеральна Асса XIII сесси нээгдэб

НЬЮ-ЙОРК, сентябрии (ТАСС). ООН-эй Генеральна самблейн ээлжээтэ XIII сес гэлдэр Нью-Йоркын сагаар 15 минутада, (Москвагай 23 час 15 минутада) эндэ ху рээ эхилбэ.

Саг зуурын түрүүлэгшэ (Шэнэ Зеланди) сесси Генеральна Ассамблейн XII сесси дээрэ Мунро шээр һунгагдаһан юм.

Баярай ёһолол хэжэ, мину анирггүй зогсоһоной һүүлээр гадуудай түлөөлэлгые шалга миссиие Ассамблей һунгаа. Генеральна Ассамблейн XII сиин түрүүлэгшые сесси һ байна.

ООН-эй Генеральна Ассам түрүүлэгшэ нюуса ёһоор үгэлгөөр һунгагдаба. Засе нууд дээрэ түрүүлэгшын шаалда кандидатура оруула гүй, гэбэшье энэ сессиин б бүри урда тээ түрүүлэгшын шаалда гурбан кандидатура хаммед Махгуб (Арабуудай гүрэнүүдээр дэбжүүлэгдээ), Носек (Чехословаки)—Зүүн пын бүлэг оронуудһаа, мүн Малик (Ливан) дэбжүүлэгд жэ мэдээжэ болоһон Шарль Малигые һунгуулхын Холбоото Штадууд ехэ ябуу һэн байна.

Дуугаа үгэлгын болохын тээ Чехословакиин делегаци гойлогшо, Гадаадын хэрэг министр В. Давид араб орон кандидат Махгубые һунгу тулада өөһэдынгөө дурадхаһа сегэй кандидатурые болюул гэжэ мэдүүлээ.

Түрүүшын ээлжээнэй үгэлгын болоходо 45 голос а Малик түрүүлэгшээр һунга Махгубай түлөө 31 хүн дууга һэн байна. Дүрбэн делегаци лаа барья.

Малигай кандидатурые араб нүүдэй буруушааһаниинь мэ юм. Гэбэшье, Холбоото Шт араб арадуудай һанамжые даа абадаггүй, хара һанал гаргажа байдаг дээрэһээ А лейн түрүүлэгшын тушаалд лигые һунгуулһан байна Тиихэдэ Араб Зүүн зүгэй ор тушаа ООН-эй Генеральна А лейн онсо яаралтай тусхай с тогтоолые США Англи хоёрой гэлтэ болгохые Ассамблейн жэ байдагые хараадаа абах лоо һаа, энэ ябуулгын ямар готой байһаниинь бүришье э лоно.

Удаань пленарна заседани һарлалга болоод, тус тус ко дүүдэйн заседанинууд э ээлжээгээр боложо, түрүүлэ рээ һунгаһан байна.

Нэгэдэхи комитедэй түр шээр (политическэ асуудалн аюулгүйн асуудалнуудай ком Мигуэль Уркиа (Сальвадор) хай политическэ комитедэй лэгшээр Михай Магеру (Ру хоёрдохи комитедэй (экономи болон финансова асуудалнууд лаар комитет) түрүүлэгшээр Хагивара (Япон), гурбадахи тедэй (социальна, гуманит соёлой асуудалнуудай талаар тет) Лина Цалдарис (Греци) бэдэхи комитедэй (харгалз асуудалнуудай талаар ком Фредерих Болэнд (Ирланди) дахи комитедэй (Захирга бюджедэй асуудалнуудай т комитет) Клод Корна (Цей зургаадахи комитедэй (юриди комитет) Хорхе Кастанеда сика) һунгагдаа.

## США Тайвань шада сэрэгүүдые асаржа байһаар

ВАШИНГТОН, сентябриин США-гэй оборонын министе үсэгэлдэр нигэжэ соносхобо. Блисстэ (Техас штат) байдаг хи артиллерийскэ полкын « Геркулес» гэжэ ракетнэ хоё батальон «Номгон далай ошохо гэһэн захиралта абаа тальон 800 хүнһөө бүридэдэг, тэ табидаг 48 установкоор данхай. Энэ батальон Тайвань шэ ошохонь гү гэһэн асуудал рэгэй министерствын тус шаалта хүнүүд сэхэ харюу һөө арсаһан байна. Гэбэшье, боото Штадууд энэ арал дээ нэ түхэлэй самолёдуудые, нүүдые, сэрэгэй материал б рэгэй частьнуудые олоор абач байна гэжэ Америкын агентствонууд онсолон тэмдэ Ассошиэйтед Пресс агентств дээсэлэнэй ёһоор эдэ бүхы нүүд сэхэ Тайвань эльгээгд

**Редактор Ц. Ц. ЦИБУ**

## СССР США хоёр бэе бэедээ выставкэнүүдые эльгээлсэхэнь

ВАШИНГТОН, сентябриин 14. (ТАСС). Соёлой, техникын болон гэгээрэлэй талаар холбоо байгуулха тухай энэ оной январиин 27-до баталагдаһан советско-американска хэлсээнэй XIII бүлэгэй 1-дэхи пунктын ёһоор 1959 оной зун Нью-Йоркдо советскэ выставкэ, Москвада американска выставкэ эмхидхэхэ тухай СССР-һээ США-да байдаг посольство болон США-гэй Гүрэнэй департаментын хоорондо протокол сентябриин 10-да Вашингтондо баталагдаба.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора 46-32, зам редактора—32-74, отв секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н00841. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №